

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3559/2018
28.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле „Војвођанске банке“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Никола Недељковић, адвокат из ..., против тужених АА и ББ, обоје из ... чији је пуномоћник Зоран Јаблановић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2267/17 од 13.03.2018. године, у седници одржаној 28.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2267/17 од 13.03.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Краљеву П 19/14 од 23.03.2017. године, ставом првим изреке, укинута је решење о извршењу Основног суда у Краљеву Ив 10/14 од 16.01.2014. године. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужили на име дуга солидарно плате 34.601.155,00 динара, са законском затезном каматом прописаном чланом 3. Закона о затезној камати почев од 13.01.2014. године до исплате. Ставом трећим изреке, од већег захтева, тужила је одбијена, и то да јој тужени солидарно исплате преостали износ од 12.772.467,72 динара, са законском затезном каматом прописаном чланом 3. Закона о затезној камати почев од 18.12.2013. године до исплате, као и законску затезну камату прописану чланом 3. Закона о затезној камати на износ досуђен у ставу другом изреке за период од 18.12.2013. године до 13.01.2014. године. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужили на име трошкова поступка солидарно плате 876.105,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2267/17 од 13.03.2018. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване жалбе странака и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку -ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/1. 87/18) Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у ревизији се конкретно не указује на друге повреде поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је са Друштвом за производњу, промет и услуге „Дрво микс“ експорт – инпорт ДОО Конарево, као корисником кредита 25.12.2007. године закључила уговор о дугорочном кредиту, којим је кориснику кредита одобрен кредит у висини од 300.000 евра, а према ком уговору јемац – платац је тужени АА. Тужила је са корисником кредита 16.09.2009. године закључила анекс 1 уговора о кредиту од 25.12.2007. године, а према ком анексу уговора јемци – платци су Предузеће за производњу, промет и услуге „Благовест“ ДОО Конарево и овде тужени АА и ББ. Наведеним анексом уговора одобрен је репрограм дуга по уговору о дугорочном кредиту и констатовано да је дуг на дан 09.09.2009. године 309.430,75 евра у динарској противвредности по куповном тржишном курсу банке на дан реализације кредита и уговорено да ће главница кредита бити отплаћена у неспорним средствима на рачун банке најкасније до 48 месеци од дана доношења одлуке о репрограму кредита, тј. од 02.09.2009. године у динарској противвредности обрачунатој по продајном курсу банке на дан отплате кредита. Анексом уговора промењен је уговор у погледу камате, тако што је уговорена променљива каматна стопа, да корисник кредита плаћа банци камату на повучена и дугована средства у еврима 309.430,75 у динарској противвредности по продајном курсу банке на девизе на дан уплате, као и да корисник плаћа банци камату у висини тромесечног еурибора утврђеног по Ројтерсу, увећану за 8% поена годишње, а уколико било који износ дугован банци на основу овог уговора остао неисплаћен на датум његовог доспећа, корисник је у обавези да плати банци камату у висини тромесечног еурибора утврђеног по Ројтерсу, увећану за 13% поена годишње на тај износ све док целокупни доспели износ не буде исплаћен. Тужени су 09.09.2009. године ради обезбеђења наплате потраживања тужиле издали сопствене бланко менице, тужени АА серијског броја .., а тужена ББ серијског броја .. и дали меничне изјаве којима су овластили банку да менице може попунити уписом укупно обрачунатог износа који дугују по уговору, на дан попуне менице, као менице по виђењу, са клаузулом „без протеста“, са уписаним датумима издавања меница на дан њиховог попуњавања и изврши домицилирање меница према потребама банке и овако попуњене менице активира ради њихове наплате. Меницу серијског броја .. издао је тужени АА, а меницу серијског броја .. издала је тужена ББ и у обе менице наведено је да је доспеће 17.12.2013. године и износ од 47.373.622,72 динара који треба платити „Војвођанској банци“. Решењем Привредног суда у Краљеву Ст 283/11 од 04.05.2011. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником Друштом за производњу, промет и услуге „Дрво микс“ експорт – инпорт ДОО Конарево, у ком поступку је овде тужила, као стечајни поверилац наплатила део свог потраживања. Странке су на рочишту одржаном 02.09.2016. године учиниле неспорним да је уговор о кредиту раскинут 05.11.2010. године.

На основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да на дан доспећа меница 17.12.2013. године укупан дуг 47.373.622,72 динара, и то главни дуг 267.429,47 евра (31.490.996,78 динара), редовна камата 127,41

евра (15.003,89 динара), затезна камата 133.878,03 евра и потраживања из оперативног система 102.958,75 динара. Тужилја је због неуредног измирења месечних обавеза целокупан дуг приказала као доспео на дан 05.11.2010. године и у књиговодству тужилје на тај дан приказан је укупан дуг корисника кредита од 337.621,58 евра, од чега 308.005,70 евра на име главног дуга, 2.819,81 евра на име затезне камате и 26.796,07 евра на име редовне камате. Након 05.11.2010. године биле су две уплате, и то уплата 05.07.2012. године од 60.664,54 евра и уплата 06.11.2012. године од 6.707,76 евра, тако да је стање дуга на дан 17.12.2013. године укупно 301.053,96 евра (34.601.155,00 динара), од чега је главни дуг 277.456,96 евра (31.889.072,00 динара), затезна камата 23.596,49 евра (2.712.083,00 динара), при чему је од 05.11.2010. године рачуната затезна камата на евро применом простог интересног рачуна, а обрачунат на исти начин дуг је на дан 18.01.2017. године био 370.352,71 евра (45.862.961,00 динара). Износ главног дуга са стањем на дан 05.11.2010. године уз камату која је била предвиђена наведеним уговором и анексом уговора и то 17.02.2013. године био је 360.904,09 евра (41.479.934,14 динара), а на дан 18.01.2017. године био је 442.891,88 евра (54.845.915,00 динара).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања правилно су одлучили нижестепени судови када су обавезали тужене да тужилји солидарно плате 34.601.155,00 динара, са законском затезном каматом од 13.01.2014. године до исплате, правилном применом члана 997, 998. и 1004. Закона о облигационим односима, будући да то није учинио главни дужник, а да издате менице, представљају средство обезбеђења овог потраживања, које је проистекло из уговора о јемству.

Чланом 997. Закона о облигационим односима прописано је да уговором о јемству се јемац обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника, ако то овај не учини. Чланом 998. истог закона прописано је да уговор о јемству обавезује јемца само ако је изјаву о јемчењу учинио писмено. Чланом 1004. став 1. истог закона прописано је да од јемца се може захтевати испуњење обавезе тек након што је главни дужник не испуни у року одређеном у писменом позиву (супсидијарно јемство), ставом 2. да поверилац може тражити испуњење од јемца иако није пре тога позвао главног дужника на испуњење обавезе, ако је очигледно да се из средстава главног дужника не може остварити његово испуњење или ако је главни дужник пао под стечај, ставом 3. да ако се јемац обавезао ако јемац платац одговара повериоцу као главни дужник за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење било од главног дужника било од јемца или од обојице у исто време (солидарно јемство), док је ставом 4. прописано да јемац за обавезу насталу из уговора у привреди одговара као јемац платац, ако није што друго уговорено. Чланом 1005. Закона о облигационим односима прописано је да више јемаца неког дуга одговарају солидарно, без обзира на то да ли су јемчили заједно, или се сваки од њих обавезао према повериоцу одвојено, изузев када је уговором њихова одговорност уређена друкчије.

Када се пође од садржине наведених законских одредби и утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да су тужени, као јемци платци на основу закљученог уговора о јемству у обавези да тужилји, као повериоцу исплате доспелу обавезу главног дужника из уговора о кредиту и анекса истог. Наиме, уколико дужник не измирује своје обавезе благовремено, у року предвиђеном у уговору или престане да измирује своје обавезе, банка, у складу са уговором, може да активира неко од средстава обезбеђења (меницу, административну забрану, трајни

налог), зависно од тога чиме је јемац гарантовао обавезе из уговора о кредиту. Тада јемац постаје дужник и у обавези је да испуни све уговорне обавезе које је главни дужник преузео закључивањем уговора о кредиту. У случају да постоје више јемаца, они банци одговарају солидарно, без обзира на то да ли су гарантовали заједно или се сваки од њих обавезао према банци одвојено, изузев када је уговором њихова одговорност уређена на други начи. Банка, као поверилац може да захтева испуњење преузете обавезе од једног или више јемаца у исто време. У случају да је измирење банчиног потраживања обезбеђено с више средстава обезбеђења, банка приликом реализације, односно активирања средстава обезбеђења, може вршити избор у смислу редоследа активирања средстава обезбеђења, односно може да активира и више средстава обезбеђења истовремено, с обзиром да није утврђен редослед њиховог активирања. Менице, које су тужени потписали су средство обезбеђења потраживања које проистиче из уговора о јемству, а без утицаја је чињеница да је у меницама написано да износ треба платити „Војвођанској банци“, с обзиром на то да менице садрже довољно података о лицу коме се мора платити, па стога, с обзиром да менице садрже све што је прописано Законом о меници, то, супротно наводима ревизије, менице које су издали тужени нису непуноважне и неистините исправе.

Неосновани су и наводи ревизије којима се указује да су ништаве поједине одредбе уговора о кредиту и анекса тог уговора, сходно члану 103. став 1. Закона о облигационим односима и да су нижестепени судови требали о томе да воде рачуна по службеној дужности. Тужени имају положај јемца платца и са тих разлога су овлашћени да према банци истичу приговоре укључујући и ништавост уговора о кредиту, у складу са чланом 1009. Закона о облигационим односима. Суд, у складу са чланом 109. Закона о облигационим односима на ништавост пази по службеној дужности, али само уколико утврђено чињенично стање на то упућује, што значи да су тужени били дужни да пруже и предложе доказе у вези повреде начела слободе уговарања, равноправности учесника облигационог односа, савесности, поштења, односно ништавости појединих одредби уговора о кредиту и анекса тог уговора, а у којој ситуацији би суд могао да цени те околности. Како тужени у вези ништавости појединих одредби уговора о кредиту и анекса тог уговора нису пружили, нити предложили доказе у вези повреде начела слободе уговарања, равноправности учесника облигационог односа, савесности, поштења, односно ништавости појединих одредби уговора о кредиту и анекса тог уговора, то су неосновани и ови наводи ревизије.

Са напред наведених разлога одлучено је као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић